Department of Education, Sabaragamuwa Province/ Weekly School

පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව සබරගමුව - සති පාසල

විෂය- ගණිතය

සතිය- 26

ශ්‍රේණිය-10

සැකැස්ම -G.U.D.කුමාර කෑ/දෙහි/ ගෝනගල ම. වි.

21 පාඩම - ප්‍රස්තාර -11

වක්‍ර ප්‍රස්තාර

<u>$y = ax^2$ ආකාරයේ ශ්‍රිත වල ප්‍රස්තාර</u>

$y = 2x^2$

x	-3	-2	-1	0	1	2	3
x^2	9	4	1	0	1	4	9
$2x^2$	18	8	2	0	2	8	18
y	18	8	2	0	2	8	18

එය පරාවලයක හැඩය ගනී

ප්‍රස්තාරයේ සමමිතික අක්ෂයේ සමීකරණය $x = 0$ වේ

අවම අගය 0 වේ

ශීර්ෂ ලක්ෂයේ බන්ධාංකය $(0,0)$ වේ

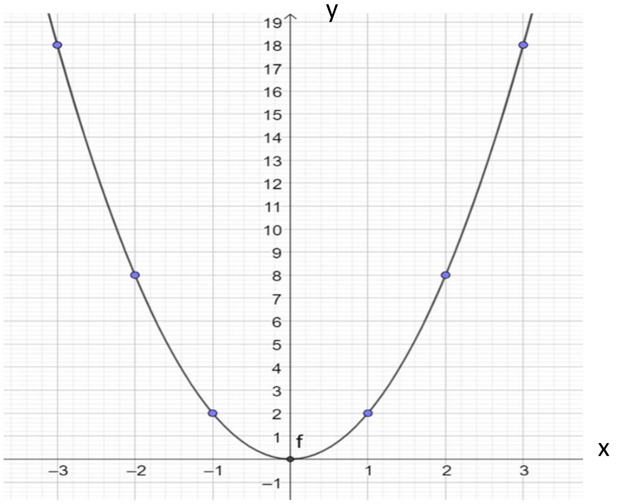

$y = -x^2$

x	-3	-2	-1	0	1	2	3
x^2	9	4	1	0	1	4	9
$-x^2$	-9	-4	-1	0	-1	-4	-9
y	-9	-4	-1	0	-1	-4	-9-

ප්‍රස්තාරයේ සමමිතික අක්ෂයේ සමීකරණය $x = 0$ වේ

උපරිම අගය 0 වේ

ශීර්ෂ ලක්ෂයේ බන්ධාංකය $(0,0)$ වේ

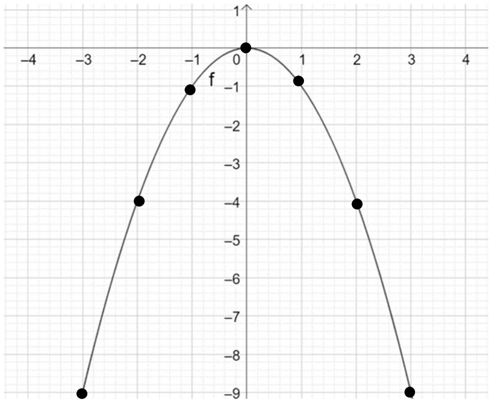

<u>ගණිතය පෙළ පොතේ 31 පිටුවේ 21.4 අභ්‍යාසයේ සියළු ගැටලු විසඳමු .</u>

<u>$y = ax^2 + b$ ආකාරයේ ශ්‍රිත වල ප්‍රස්තාර</u>

$y = 2x^2 - 3$

x	-3	-2	-1	0	1	2	3
x^2	9	4	1	0	1	4	9
$2x^2$	18	8	2	0	2	8	18
-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3
y	15	5	-1	-3	-1	5	15

ප්‍රස්තාරයේ සමමිතික අක්ෂයේ සමීකරණය $x = 0$ වේ

අවම අගය -3 වේ

ශීර්ෂ ලක්ෂයේ බන්ධාංකය $(0, -3)$ වේ

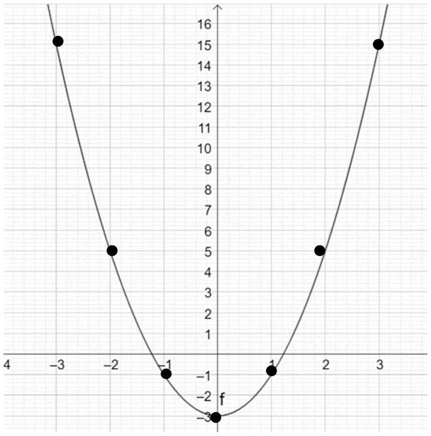

$y = -x^2 + 2$
$y = -x^2 + 2$

x	-3	-2	-1	0	1	2	3
x^2	9	4	1	0	1	4	9
$-x^2$	-9	-4	-1	0	-1	-4	-9
+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2
y	-7	-2	1	2	1	-2	-7

ප්‍රස්තාරයේ සමමිතික අක්ෂයේ සමීකරණය $x = 0$ වේ

උපරිම අගය 2 වේ

ශීර්ෂ ලක්ෂයේ ඛන්ඩාංකය $(0,2)$ වේ

ශ්‍රිතය ධන වන x අගය පරාසය $-1.4 < x < 1.4$

ශ්‍රිතය ධන ව වැඩි වන x අගය පරාසය $-1.4 < x < 0$

ශ්‍රිතය ධන ව අඩු වන x අගය පරාසය $0 < x < 1.4$

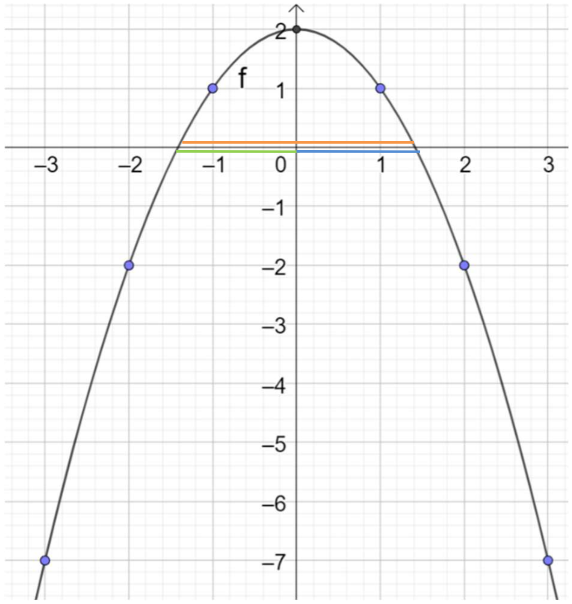

ගණිතය පෙළ පොතේ 31 පිටුවේ 21.4 අභ්‍යාසයේ සියළු ගැටලු විසදමු.

$y = ax^2 + b$ ආකාරයේ වක්‍ර ප්‍රස්තාර වල

- a හි අගය ධන සංඛ්‍යාවක් $(a > 0)$ වන විට ශ්‍රිතය අවම අගයක් ගනී. එම උපරිම අගය b මගින් නිරූපණය වේ
  $y = 3x^2 - 2$ශ්‍රිතයේ අවමයක් ඇති අතර , එහි අගය -2 වේ .
- a හි අගය ඍණ සංඛ්‍යාවක් $(a < 0)$ වන විට ශ්‍රිතය උපරිම අගයක් ගනී. එම උපරිම අගය b මගින් නිරූපණය වේ.
  $y = -2x^2 + 5$ ශ්‍රිතයේ උපරිමයක් ඇති අතර , එහි අගය +5 වේ.

ශ්‍රිතය	සමමිතික අක්ෂයේ සමීකරණය	උපරිම අගය	අවම අගය	වර්තන ලක්ෂයේ ඛන්ඩාංකය
$y = x^2$	$x = 0$	-	0	$(0, 0)$
$y = 2x^2 - 3$	$x = 0$	-	-3	$(0, -3)$
$y = x^2 + 3$	$x = 0$	-	3	$(0, 3)$
$y = -x^2$	$x = 0$	0	-	$(0, 0)$
$y = -3x^2 + 2$	$x = 0$	2	-	$(0, 2)$
$y = -2x^2 - 4$	$x = 0$	-4	-	$(0, -4)$
$y = 5 - x^2$	$x = 0$	5	-	$(0, 5)$
$y = 3 - 2x^2$	$x = 0$	3	-	$(0, 3)$
$y = \frac{1}{2}x^2 - 3$	$x = 0$	-	-3	$(0, -3)$
$y = \frac{2}{5} - 2x^2$	$x = 0$	$\frac{2}{5}$	-	$(0, \frac{2}{5})$

- ගණිතය පෙළ පොතේ 38 පිටුවේ 21.6 අභ්‍යාසයේ සියළු ගැටලු විසදමු .
- ගණිතය පෙළ පොතේ 39 පිටුවේ 21.7 අභ්‍යාසයේ සියළු ගැටලු විසදමු .

$y = 2x^2 + 5$ ශ්‍රිතයේ අවම අගය 5 වන අතර මෙම ශ්‍රිතය y අක්ෂයේ + දිශාවට ඒකක 2 ක් උත්තාරණය (ඉහලට එසවූ විට , තල්ලු කල විට) 5 ට ඒකක දෙකක් එකතු වේ.

- ගණිතය පෙළ පොතේ 41 පිටුවේ 21.8 අභ්‍යාසයේ සියළු ගැටලු විසදමු .